

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szerkesztő: SIMON LÁZ KUNZ JÓZSEF
Kereskedésével szemben.

HIRDETMEYENYEK.

Előzetési pénsek és a kiadás körüli panaszok
valamint a lap szerkesztési részét illető
minden körülmények ide intézendők.

Érmentetlen levelek csak ismert hazekől
fogadtaknak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.
A SZABADELVŰ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előzetési ár.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre
postán küldve

Egész évre	10 ft — kr.
Félévre	5 ft — kr.
Negyedévre	2 ft 50 kr.
Egy órára	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Öt-hatásbetsítés egyeztetési díjteljesítéséért 50 ft.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyitólát 4-hatásbetsítésért 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában foglaló
újítás díja 50 krajczár.

XVI. évfolyam 1889.

Debreczen. Szerda Junius 19.

120. szám.

Meghívás.

A II. választó kerület szabadelvű párti választóinak
gyűlése holnapután,
pénteken, a választás napján
a „Bika” szállodában
lesz. **Gyülekezés ideje**
reggel fél 8 órakor. Főlké-
retnek a párt tagjai, hogy a
nevezett helyen és időben
megjelenni sziveskedjenek.

Éljen dr. Csiky Kálmán!

A képviselőválasztás előtt.

Debreczen sz. kir. város II. választó
kerülete polgárságának föl van adva a
kérdés: ki győzzön, migyőzzön?

Dr. Csiky Kálmáné vagy
Dr. Király Ferencz?

Elvé vagy személyes rokonszenv?

Politikai bátorság és ösztönesség?
vagy politikai bátortalanosság és kétszín-
ség?

A szabadelvű párt által csaknem
máskét évtized óta fokozatos előhaladás-
sal folytatott politikának méltány-
lása-e vagy a minden sikert megnehezítő,
megtagadó és kockázatos ellenzéki hajla-
mok tükrözése?

Arról van szó, hogy a II. választó
kerületnek nagy intellektuális erővel bíró
polgársága akarja-e támogatni továbbra
is Tisza Kálmánt, kormányát és a sza-
badelvűpártot? — Eddig több országgyű-
lésen keresztül a polgárság többsége he-
lyeselte azt a megfontoló, böles és biz-
tosan munkáló politikát, melyet a szabadelvű
párt követett. Megértette, hogy az ország
politikai és közgazdasági függet-
lenségét a nemzet csak lassan, lépésről

lépésre haladva szerezheti meg magának;
hogy az alárendeltség nyomasztó, kény-
szer viszonyának kapesait, melyek szá-
zados szerencsétlenségek s ezekre követ-
kező elmaradás, anyagi és kulturális fej-
lődésünknek megakasztása folytán jöttek
létre és erősödtek, egyszerre nem, csak
egymásután, kitartó munkával és politi-
kai bölcseséggel lehet szétörlelnünk.

E polgárság többsége mindaddig
azon felfogást osztotta, hogy az új Ma-
gyarországot, a létező biztosított modern
intézményekkel, és az állami önállóság
atributumaival felszerelni és újra teremte-
ni, kockázatos erőszakolása volna a si-
kernek, ha mindent egyszerre, nem a
maga alkalmas idejében akarnánk ke-
resztül vinni.

Ez a lassu, óvatos politika megfe-
lelt Debreczen város polgársága tösgyö-
keres, praktikus szellemének, mely nem
barátja semmiféle elhamarkodott alkotás-
nak, semmiféle bizonytalan eredményű
kísérletezésnek.

Ez a felfogás másként évtized óta
csaknem szakadatlanul kifejezést nyert a
II. kerület képviselő választásai eredmé-
nyében.

Pedig a múlt években, mikor a kor-
mány a minden oldalról elibe tornyosuló
akadályok miatt minden jóakarata mel-
lett is kevés eredményt tudott felmu-
tatni: a szabadelvű párt politikájának kö-
vetése pozitív eredményekben kevésbé
találhatott igazolást, támaszt és biztatást
mint ma; és az ellenzéki támadások még
a szabadelvű pártiak előtt is inkább látsz-
hattak volna jogosultaknak mint ma.

Mert nagy különbség van Magyar-
ország 1875. előtti és mostani állapota
között. E különbséget csak az elkesere-
dett, igazolatlan gyűlöletből vezetett el-
lenzék nem ismeri föl, vagy ismeri fere
és hirdeti sötétebbnek jelenlegi állapo-
tunkat a 14 év előttinél.

Minél élesebb, hevesebb oppositíót
fejtenek ki, annál inkább bizonyítják ők
maguk is az eredmények fontosságát.

Annak az óvatos, észélyes politiká-

nak, melyet eddig a II. választókerü-
let polgársága is egyetértett, legfénye-
sebb eredményei:

az Osztrák-Magyar monarchia nagy-
batalmi súlya Magyarországra helyezte-
tett át; —

a magyar államesszme rohamosan hő-
dit az ország idegen ajku polgárai között;
a magyar nemzeti kultúra a váro-
sokban és a városok mellett a falvakban
is egymásután foglal tért;

Budapest Bécsnek veszedelmes ver-
senytársa, világvárosa, a magyar nemzet
kulturális, politikai és közgazdasági éle-
tének rendkívüli befolyással bíró gócz-
pontja lett;

államháztartásunk rendezése annyira
haladt, hogy a deficitok korszaka véget
ér és bekövetkezik a többletek acarája;

a magyar értékek olyan hitelnek
örvendenek a külföld piacain, hogy egy
igen tekintélyes külföldi szaklap a frank-
furti „Financzerold” szavaival élve: „bár
merre tekintünk, ma Európa mappáján,
nem találunk többet igérő államot, mint az
új Magyarországot;” (A Financzerold
pedig nem sugalmazott lapja a magyar
kormányának)

a művelődés szolgálatára alsóbb és
felsőbb iskoláknak hosszú sorozata jött
létre vagy nyertek azok újja alakulást; a köz-
vagyonosodás előmozdítására ipartelemek,
a közlekedés megkönnyítésére hatalmas
vasut hálózatok épültek;

a köz és magán életre kiható üdvös
törvények alkottattak.

De nem egy czikk szűk keresztébe
való feladat 14 évek összes nagy alkot-
ásait felsorolni.

Ez még mind csak a kezdet, az
előkészület volt a tulajdonképeni nagy
munkához, Magyarország teljes regene-
ratiójához.

Azon a ponton állunk, hogy elér-
tünk odáig, a hol a gyökerez, nagy át-
alakító reformok kezdetüket vehetik.

A kormány meg van újítva fiatal és
tetterős férfakkal.

A kormány a jövő ülésszakban még
szélesebb mederben, nagyobb arányokban

készül folytatni a múlt ülésszakban meg-
kezdett munkát, mely annyi nagyszabású
törvényjavaslatot és alkotást hozott létre
a parlamentben és annyira mozgalmass és
üdvös volt az állami kormányzásban.

A kormány az egész nemzet támo-
gatásához appellál. Appellál Debreczen
II. választókerülete elvű polgárságá-
hoz is.

Ugyanazt a jóakaratot, azt az itéle-
tet kérjük a szabadelvű politika részére,
melyet a többség eddig is megadott.

A szavazás előtt utóljára szólunk a
választókhöz.

Hallják meg önk uraim és vegyék
figyelembe, hogy az ország közvéleménye
évtizedek óta nem fordult még annyi bi-
zalommal, annyi jóakaró várakozással ka-
binet felé, mint Tisza Kálmán fölrísított
kabinetje felé.

Dr. Csiky Kálmán neve ugyanazt
a politikát képviseli, melyet a választó-
kerület polgárságának többsége eddig
híven követett. — Az úgy, melynek ér-
dekében Csiky Kálmán a harcot fölvet-
te, nem az ő ügye, hanem a szabadelvű párté,
az önké, tisztelt választó polgárok és a
nemzet boldogulásáé.

Ezt az ügyet védjük meg önk a
pénteki szavazásnál. Legyenek önk ité-
letében oly őszinték és határozottak, mint
a mily őszinte és határozott volt az a
preghambszéd, melyet dr. Csiky Kál-
mántól hallottak.

Mielőtt az urnába dobnák szava-
tukat, tegyék szívökre kezöket és hall-
gassák meg lelkiismeretöket, mely igaz-
ságot ad eddigi politikai hitvallásuknak
és az ahhoz való ragaszkodást tanácsolja
most is önöknek.

Vigyék győzelemre újra azt a zász-
lót, melyre az van felírva:

Éljen dr. Csiky Kálmán!

Éljen a szabadelvűpárt!

A helyzethez.

Bécsből írják a „Pester Correspon-
denz”-nek:
„Sütétedik a láthatár. Összeesküvés és

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

Az új templom.

Irta: CSÖREGH GYULA.

Hiába rázta esengettyűjét a jó öreg,
becsületes elnök; hiába integetett fejével, ke-
zeivel, hogy az érdemes presbyterium fogja
fel komolyan a helyzet jelentőségét, a kér-
dés fontosságát; hallgassák meg nyugodtan
a szónokot s ne ingerejék közbeszólásokkal:
hasztalan volt. Minél jobban neki tüzesedett
a szónak Makó Bálint uram, a Sántapárt
annál jobban kiabált bele a beszédébe, s a
sok „halljuk” — „nem igaz” — „le vele” —
„csendet” stb. közbeszólásoktól olyan láma-
uralkodott a közgyűlésen, hogy beillett volna
a tisztelt Házba is.

Hanem Makó Bálint uram megszokta
az ilyesmit még a városi közgyűléseken.
Nem is igen hederített rá valami sokat.
Csak a vállát vonogatta a lármára s úgy
neki eresztette hatalmas torkát a beszédnek,
hogy az előtte ülő egyházi atyák csak úgy
kapdosták fejüket a bömbölő hang elől. Meg-
mondta a magáét, hogy Sánta Tamás uram
azért kardoskodik annyira a piactér mellett,
mert a háza a szalmatérren van, s azért
akarja, hogy ott épüljön fel az új templom,
mert restelli a fáradságot arra, hogy akár
az új templomba, akár valamelyik másikba
diesérje az urat. Itt nem a pártédek és
egyeseknek a tetszése a fő, hanem annak a
tizenhatezer hívőnek az óhaja, a melyik a
messze levő külvárosokból hideg téli vagy
sáros időben nem sétálhat végig az aszfalton,
mint azt Sánta uram teheti. Kéri ennélfogva
a presbyteriumot, hogy az új templomot a
sámsóni utra jelölje ki, a hová a közzvé

mény is óhajtja s utasítsa vissza Sánta Ta-
más és érdektársainak indítványát, kik tisz-
tán csak érdekből s nem az Isten dicsőítése
céljából állnak elő ilyen botorsággal.

Nagy szó volt ez, olyan nagy, a melyet
még senki sem merészt az egyházi közgyű-
lésen elmondani, legfőbbként pedig Sánta
Tamás uram ökegyelmének szeméi közé vágni.
Támadt is rá olyan patália, hogy az utczán
járók azt is gondolhatták, hogy a tisztelt
közgyűlés tagjai vaskosabb argumentumokkal
is kapacitálják már egymást a szó fegyve-
rénél. A Sánta-pártiak feugráltak helyeikről
s onnan fenyegették az ellenpártot, mely he-
lyeslőleg zugta rá Makó Bálint uram sza-
vaira az „ugy van”-t.

Hiába tiltakozott a nehéz vád ellen
Sánta Tamás uram hogy:

— A tisztelt előttem szónokló beszédé-
ből egy szó sem igaz! Személyesen hazudik!
Ő csak érdekből szavalt, minekutána ott va-
gyon a háza a sámsóni uton s íppog ő az a
ki olyan ritkán tapodja az istenháza küszöbét,
s a ki még most is adós a harmadévi egy-
házi adóval is, — nem használt semmit;
Makó Bálint uramék most az egyszer több-
ségben voltak, meg az urak is velök szava-
tak. Kimondatott tehát, hogy az új templom
ott épüljön fel a sámsóni uton. Makó Bálint
uramnak pedig még köszönetet szavaztak
azért az ajánlatért, hogy ez esetben a tem-
plom építéséhez szükséges anyagot ő és pár-
tívei ingyen fogják elfuvaroztatni az épi-
tési helyre.

Sánta Tamás uram és véleményének tár-
sai bosszusan hagyták oda a közgyűlési ter-
met. Nagy volt ez a vereség, olyan nagy, a
melyet a hentések és méz-sárosok nem szen-
vedtek még sohasem. Sem a városnál sem az
egyháznál. Még a csizmadia is cserben hagy

ták őket, pedig azokra számítottak leginkább.
Hanem persze! azok is abban a város rész-
ben laknak; érdekükben állott tehát, hogy
most az egyszer Makó uramékhoz álljanak.

— Se baj! vigasztalá magát és társait
Sánta uram, — most az egyszer nekik állt a
szeker rúdja. Hanem megállj Makó Bálint!
ezt a csulságot nem hagyom ennyiben! —
Ezzel mintha valami jó gondolat villant vol-
tított, azután pedig a zsebét veregette meg.
— Csak had építsék fel azt a templomot!
Sánta Tamás tudni fogja a magáét!

Az új templom építéséhez csak hamar
hozzá is fogtak. Még a télig tető alá hoz-
ták, a másik évre nem maradt más, mint a
kettős sugár torony fölépítése s a berendezés.
Sánta Tamás uram gyakran eljárógatott az
új templomhoz, nézegette a munka menetét s
ilyenkor mindig dörmögött magában valamit.

— Hm... hm... ide négy darab kell.
... Jól fog hallatszani... magasan lesz...
... Jól fog hallatszani, s mi

lesz magasan, azt el nem árulta senkinek.
Makó Bálinttal is találkozott ott gyak-
ran s ha ilyenkor észrevette annak gunyos
tekintetét, csak a vállait vonogatta.

— Jó, jó, Makó Bálint! — mondja a
bajusza alatt, — majd meglássuk, kinek lesz
benn nagyobb érdeme! — S önelégülten
távozott azzal a tudattal, hogy még is csak
ő fogja legyűrni vetélytársát.

Nemsokára aztán megtudta az egész vá-
ros, hogy mivel akarja Sánta uram megtrom-
folni a múlt évi vereséget.

Az egyházi közgyűlésen hivatalosan je-
lentette a főgondnok, hogy a templom ma-
holnap készen áll. Tető alatt van, a tornyokra
is feltették a csillagokat, csak a fölszerelés
hiányzik.

Alig fejezte be beszédét az ősz kurátor,
Sánta Tamás uram állott fel s előbb egy
megülő pillantást vetve régi ellenségére, Makó
Bálintra, méltóságteljesen kezdé meg szavait.

— A múlt esztendőben az mondódott itt
ezen a szent helyen, hogy én tisztán érde-
ből akartam az új templomot a piactéren
építtetni fel. Nehogy a világ és a nemes vá-
ros polgársága ezt a rágalmat igaznak vegye:
tehátlan ezennel kimondom, hogy a tornyokba
a szükséges négy harangot a saját költsége-
men fogom csináltatni, hogy megtudja min-
denki, milyen igaz polgára vagyok ennek a
nemes városnak, s milyen igaz hiva a ma-
gyar vallásnak.

Sánta Tamás uramnak meg lett a maga
elégítétele. Még olyan kitüntetéssel nem hal-
mozták el életében soha sem, mint ezért a
pár őszinte szóval elmondott nagylelkű aján-
latáért.

Maga a püspök, főispán, a polgármester
és a papság sietett üdvözölni a derék pol-
gárt, ki ily nemes, istennek tetsző módon
akarta megboszolni azokat a rágalmakat, mik-
kel Makó Bálint uram a múlt esztendőben il-
lette. Kapott is jegyzőkönyvileg olyan köszö-
netet, hogy csakugy irult-pirult mérgében
Makó Bálint, a kinek dicsőségét ezzel a tet-
tel egyszerre letörölte Sánta uram.

— Nem magamért tettem, — mondá az
öreg ciszvis az üdvözlőtekre, — hanem az is-
ten dicsőségéért. Kaptam tőle eleget, illő
hogy megháláljam jószágát.

Sánta Tamás megelégedhetett a győzel-
mével. Ilyen elégtételt nem is remélt a mult-
kori vereséget. A város egyik lapja pláne
vezérlőkben örökölte meg másnap számában
a derék polgár érdemét. S egy hónapig egyé-
ről sem beszéltek a városban, mint erről az
eseményről. S mikor az elkészült tornyokba

arulás a keleti viharzuga már meg lehetősé-
szemérmetlenül lép a napfényre, hogy el-
nünk operáljon.

Ha látjuk, a mi különösen Szerbiába
történik, abban a Szerbiában, melyet mi nem-
csak jó ággal s barátsággal, hanem készpénzre
át nem számítható effektív jótéteményekkel
is elhalmozunk, bizony kísértetbe jövünk,
hogy igazat adjunk azoknak az ellenzéki la-
poknak, melyek azt hiszik, hogy nagyon is
hiszékenyek voltunk. Másrészt azonban meg-
kell fontolni, hogy ugyanezen ellenzékiek, ha
a kormány más utat választ és politikájának
alapjait a bizalmatlanságot véve, a „Balkán-
államok ellen szigorúan és mereven járt volna
el, azt vetették volna a kormány szemére,
hogy ridegsége által elidegeníti a Balkán ál-
lamokat, melyeket pedig éppen jóssággal és
barátsággal kellene magához édesgetnie.

Különben a kormány mindig oly maga-
tartást követett, mely középúttat tartott a
szigor és az enyhesség közt, mint amilyen kell,
hogy legyen egy oly állam politikája, mely
akarja ugyan, hogy a kis szomszédok ragasz-
kodjanak hozzá, de ő maga számára mit
sem akar tőlük. És éppen főleg ez az önzet-
lenség az, nem pedig a hármasszövetség s
az általa reánk rótt kötelezettségek, — a mi
lehetőségessé tette azt, hogy a szerbek oly bá-
mulatos lépésekre vetemedhettek, minők pl. a
szabadelvűek párt programjának pontozatai,
melyek egyenesen a monarchia méltóságának,
sőt területének integritásának ellen fordulnak.
De még mindig nem késő azokkal az urak-
kal megértetni az álláspontot.

Igaz, hogy a regensekhez és a minisz-
teriumhoz közvetlenül nem lehet férni: a
regensek, mielőtt elfoglalták méltóságukat,
nyilvánosan és ünnepélyesen kijelentették,
hogy többé egy párthoz sem tartoznak, a mi-
niszterek, meg a radikális pártiak, tehát a sza-
badelvű párt ematitóját a jogosság némi
látszatával utasítanak el maguktól minden
felelősséget. De a célt, hogy azokat az em-
bereket elbizakodottságukra és a mi hatal-
muokra figyelmeztessük másképp is el lehet
érni. Interpellálni lehet a delegációkban, —
továbbá a külügyminisztérium költségvetéséről
szóló előadói jelentés végére fel lehet venni
egy határozati javaslatot, mely minden két-
értelműség kizárásával megmagyarázza, hogy
a népesség mit vár el az ügyben a kormány-
tól. Kétségtelen, hogy az illető interpellációra
a megfelelő válasz meg fog adni s hogy
egy szabatos határozati javaslatot, minőket
különösen dr. Falk Miksa, a magyar delegáció
előadója oly rendkívül jól tud szerkeszteni,
a kormány vonakodás nélkül hozzá fog
járulni.

„A szerb urak bele kiállítottak az erdőbe;
fura arczokat fognak vágni, ha majd ha-
lani fogják a visszhangot.”

Külföld.

Sándor csár Németországban. Mindenfelől
megerősítik, hogy Sándor csár augusztus 28.
német földre érkezik s viszonzni fogja Vil-
mos császár mult júliusi látogatását. Ezzel
nagyon észrevehető változás állott be a né-
met offizíusok magatartásában Oroszország
iránt. A támadást, melyet a mult héten indi-
toltak ellene, nem folytatják, a miből méltán
azt következtethetjük, hogy a csár jövetelének
híre megnyugtatta a német hivatalos világot,
mely talán már azt hitte, hogy a csár viszo-
nosni sem fogja a látogatást. Meglehet, hogy
a mult heti zajnak éppen az volt a célja,
hogy Sándor csár a késedelem helytelensé-
gére figyelmeztesse. A két uralkodó találko-

felhúzták a harangokat, ismét ő lett az ün-
nep központja. Annira agyba-főbe dicsérte
a nagytiszteletű ur, hogy Sánta uram mikor
este hazament, sirva fakadva dőlt az öreg
nemzetes asszony vállára.

— Most már nem bánom, ha elküldi is
hozzám az én uram teremtem a maga angya-
lait. Nyugodtan várom halálomat.

Makó Bálint uram azonban nem hagyta
ennyiben mulni a dolgot. Bántotta ez az er-
kölcös vereség. Ezt vissza kell adni, mert
máskülönben belehal. — Az ő szavának kell
az utolsóknak lenni, — mert még a másvilá-
gon se lenne nyugta, ha tudná, hogy Sánta
Tamás volt, a ki legyőzte.

Harmincz esztendő óta ellensége az a
gógus mézárós s abban is Sánta a hibás, a
ki sohasem fért meg a maga bőrében. Csak
hadd ülepdedjék meg egy kicsit az a nagy
dicsőség, majd megmutatja ő, hogy Makó
Bálintnak nem lehet olyan könnyen letag-
lózni a nyakát.

— Nono, csak hadd hordja fenn az or-
rát! — mondá párthiveinek titkolódzó arcz-
át, — majd meglássuk, ki fogja ütni a
másikat!

Pár nap mulva aztán azt a hírt hozták
az újságok, hogy Makó Bálint uram, ki eddig
is annyi nagylelkű ajándékozással járult az
új templom fölépítéséhez, a tornyokba szük-
séges órákat a saját költségén fogja elké-
szíttetni. A jövő héten itt is lesz már az
órás Budapestről, a ki olyan órát is tud
csinálni, hogy éjjel is meglátszanak rajta a
számok.

Azok, a kik hallották a Makó Bálint
uram legutóbbi szavait, kíváncsiak kérdezték
tőle, hogy hát ezzel mint véli megkiseb-
biteni a Sánta uram érdemét?

— Majd meglátjátok! Csak hadd ké-

zása nem Berlinben, hanem egy német kikö-
tőben, valószínűleg Kiebelben fog történni. Nem
politikai, hanem egészen más természetű okok
ból választottak egy kisebb várost a talál-
kozás színhelyéül. Német részről kezdettől fog-
va nem ragaszkodtak Berlinhez s különösen
a zürichi bombamerénylet felfedezése óta kész-
ségesen csatlakoztak azon orosz kívánsághoz,
hogy a találkozás egy kisebb tengeri város-
ban menjen végbe. Természetes azonban hogy
a történet után a két császár találkozásának
tisztán udvariassági, nem pedig politikai
jelentősége lesz.

Crispi újabb győzelme. Tegnapelőtt az
olasz képviselőházban az ellenzék újabb nagy
rohamtámadást intézett a Crispi kormány ellen.
A katonai költségvetést tárgyalták s a köz-
delem éppen a masszovahi olasz birtokok szá-
mára előirányzott tizenegy milliósom hitel-
körüli indult meg. A kormány ellenségei a
legkülönbözőbb indítványokkal léptek föl. Az
egyik semmit sem akart megszavazni, a má-
sik csak nyolcz milliót kínált, de mindegyik
kellemetlenséget igyekezett a kormánynak
okozni. A legtöbb napirend-indítványt a ház
egyszerűen elvetette. Midőn pedig az egyik
nél névszerint szavazást kértek s Crispi föl-
vetette a bizalmi kérdést, a ház 183 szóval
66 ellen a kormány álláspontjára helyezke-
dett. Utóbb pedig teljes bizalmat fejezte ki
Crispi eljárása iránt.

Az egyik nevet: sirjon a másik?

Oroszország nevet. Buzája virul a Kele-
ten. A Balkánfélsziget egyik végétől a mási-
kig ellátják az ő dolgait a mezitlábú állam-
férfiak s ha a dolog késpénzben és szép szó-
ban tán többre kerül is, mint a mennyit ér,
az csak kis mértékben zsenirozza a gacsina
egyeduralkodót, mert ő senkinek sem tartozik
beszámolni az adó kezeléséről.

Oroszország nevet mert a diadalok egész
sorozatát ünnepli a Keleten. — A persa sah
Európába jött s tiszteltet a csárnál és visz-
szatér keleti hazájába a nélkül, hogy Angliát
is megtisztelné látogatásával. A fekete he-
gyek fejedelme nyilvánosan, a legünnepélye-
sebben és visszavonhatlan módon ünnepelte
tett s lett felavatva mint „egyetlen” hű és
őszinte barátja a szent Oroszországnak, sőt
családi kötelék fogja őt ezentul kötni a czári
házhoz.

A román minisztérium már egész nyil-
tan orosz vizet vitorláz: a megszavazott er-
dítések a papirosan maradnak, ellenben az
orosz házáló képkerekesedők ellen kibocsátott
kintatási rendelet visszavonatot és a ve-
zető orosz lap összehasonlíthatlan nonchalance-
szal kijelenti, hogy Oroszország, ha tiltako-
zás nélkül elismerte is Hohenzollern Ferdi-
nánd herczegnék Románia trónörökösé-
ként való beigtatását, mégsem kötelezte magát,
hogy perhorreszkálni fogja a trónöröklésnek
egy másféle alakítását.

Bulgária is kezd egy magasfoku por
hanyóság jeleit mutatni: a tiszteletré méltó
Stambulow már alkudozik oroszországgal a
kibékülés végett úgy látszik a kóburginak
már nincsenek több milliói. És végül S z e r-

szüljenek el az órák! Tudom nevetni fog
rajta az egész város, hanem azért még is
mindenki azt fogja rá mondani, hogy bizony
csak én vagyok itt a győztes.

Mikor aztán az óra készen lett s nagy
ünnepség mellett a templomot felszentelték:
az isteni tisztele után Makó uram megvárta,
míg Sánta Tamás is kijött a templomból; s
mikor az óra éppen a tizenkettőt verte, nagy
hangon, hogy a távol állók is meghallják:
elkiáltotta magát.

— No, atyámfiai, halljátok! — mondá
újút figyelmeztetőleg a torony felé irányítva,
— halljátok, hogy üti az én óram
kalapácsa a Sánta Tamás ha-
rangját! Tudjátok-e már, hogy miért
csináltattam azt az órát? Azért, hogy vala-
hányszor annak az órának a kalapácsa azt a
harangot, jusszon eszébe a gógus embernek,
hogy még a halálom után is az én mun-
kám üti az ő művét, s hogy el ne
teletse, hogy abban az ütésben az én sza-
vam szól, a melyik meg sz a b a, mi-
kor szabad az ő harangjának megszól-
lani! Figyeljétek csak mindjárt rákezdik a
kimenőt!... No hát Sánta Tamás! ugy-e,
hogy még is csak én vertem le kegyel-
medet!

Makó Bálint és Sánta Tamás uram ő
kegyelmek régen ott porladoznak már a te-
mető sírhantjai alatt. A templom azonban áll
s órái és harangjai mai napig is hirdetik a
két nagylelkű polgár áldozatkésztségét. Nem
hiszem azonban, hogy Sánta Tamás felrozdul-
jon örök álmából, mikor a Makó Bálint órája
elveri az éjjeli tizenkettőt. Azóta bizonyosan
mindakettő régen elfeledte ott a másvilágon
azt az ellenségeskedést, a mit egymással foly-
tattak ebben a halandó világban.

bia, ez a „legdurcsább szláv gyermek”
mely épséggel nem akart az orosz anyai
virágcsanak parizsni, végkép a fehér czárátus
szent synodusának karjaiba vette magát. Mi-
hály keni fel az ifjú királyt, Natália királyné
minden pillanatban ugrásra készen van, hogy
bevonuljon a belgrádi konakba, és Milán, —
a mi „sokszorosan kipróbált barátunk,” —
Szerbiának oly területet kísérel megszerezni,
melyeken a mi csapataink állanak.

Oroszország nevet: ezért mi sirjunk?
Nem!
Örizzük meg hidegvérünket, bizzunk
Istenben és tartuk szárazon puskaporunkat.

Ami a Balkán félszigeten eddig történt,
reánk nézve nem örvendetes, de nem érie el
a határt, a hol méltóságunk tudata és érde-
keink védelme valamely aktiót megkívánna.

Oroszország csak hadd pazarolja el mé-
zes szavait és aranyait; ez az ő dolga. A
győzelmek, melyeket eddig ünnepelt, mégis
csak a hiúság győzelmei, melyeknek tartalma
és alapja még igen messze van a san-stefa-
noi álom megvalósulásától, a hova tulajdon-
kép igyekszik Oroszország. Azon az uton
pedig, mely ehhez az aktióhoz vezet, Orosz-
ország minket fog találni, egész hatalmunkkal és
szilárd elhatározásunkkal, hogy előnyomu-
lásának megálljt parancsolunk.

Mi nem változtatjuk meg magatartásun-
kat és állásunkat: itt állunk és itt maradunk.

Választási mozgalmak.

A „D-n-”, érdekében állván, mindenke-
pen tagadja, hogy a dr. Király Ferencz
programbeszédében benne van a közjogi alap
elfogadása. Azt mondja, hogy a „dr. Király
Ferencz programjában arról említés nem
tétetik. Egyszerűen felhívjuk a „D-n-” figye-
lmet a kinyomtatott programra s ott megta-
lálhatja az első oldal második hasábjában a har-
madik kikezdés következő sorait:

„Elfogadva a közjogi alapot” s tudva azt,
hogy minden politikai alkotást az erkölcsi
tényezőkön kívül az anyagi erő és gyarapo-
dás tesz egyedül lehetővé, kiválóan annak fej-
lesztésére fognam csekély erőmet szentelni.

Erre a programbeszédre írta a mi ed-
dig szélsőbaloldali lapársunk: „elfogadjuk,
aláírjuk.”

És most a „D-n-” mégis lármázik a
„Budapest”-re, a melyik eszelött 2—3 héttel
sz-rinte még egyetlen organuma volt a fő-
városban a függetlenségi pártnak.

Lármázik, mert fáj neki, a miért meg-
mondja az igazat és szemébe kiáltja a deb-
reczeni függetlenségi pártnak, hogy cserbe
hagyta a régi zászlót.

A „Budapest” tegnapi számában is eze-
ket írja:

„Király Ferencz, a debreczeni kormány-
párt hivatalos jelöltjének ellenjelöltje, (hogy
miféle jelölt, másképp nem lehet előírni) —
mint nekünk írják, — tegnap tartotta meg
programbeszédét s csaknem kizárólag ipari
és kereskedelemi kérdésekről szökött. A legtöbb
kérdésben kormánypárti álláspontot foglalt el
és pártunkív iségét úgy határozta meg, hogy
a maga meggyőződését pártfegyelmének nem
rendeli alá s ha 1898-ban, a meddig tudva
levőleg legalább két képviselőválasztás lesz
még, a várm- és bankkérdés ismét szőnyegre
kerül, akkor azokkal fog szavazni, a kik ön-
álló bankot és külön vármérlélet akarnak.
És ez a program annyira megnyerte a deb-
reczeni függetlenségi párt tetszését, hogy
menten nagy lakomát ült és „elvei fentartá-
sával” Király urra fog szavazni. Fölösleges
mondanunk, hogy ezután a programbeszéd
után a debreczeni választás történetje még
érthetlenebbé előtűnik, mint volt eddig s
különösen azt nem vagyunk képesek felfogni,
hogy ilyen derékbeadás után mi értelme van
az „elvek fenttartásának.” Ez vagy oly nagy
naivság, mely magát ámitja, vagy képmu-
tatás.”

A kormány közgazdasági politikájával
szemben dr. Király Ferencz ur más és jobb
közgazdasági politika érvényesítését helyezte
kilátásba arra az esetre, ha megválasztatik.
Akkor lesz csak jó dolguk az iparosoknak,
kereskedőknek és földműveseknek, kontrázik
hozzá a nemrégén még szélsőbaloldali lap, s
különösen találja, hogy most mikor „tenni
kell” s olyan jelölt van, a ki programjában
a gazdaság, ipar- és kereskedelem viszonyai-
nak javítását hangoztatja, akkor az ellen
az iparos vezérférfiak „Serly bátyánk” meg
„Jóna bácsi” füt-fát megmozdítanak.

Hát ezt csak az bizonyítja, hogy „Serly
bátyánk” meg „Jóna bácsi” többre becsüli az
elvhűséget a pájtáskodásnál, meg hogy job-
ban bíznak a Baross és minisztertertsai tettei-
ben mint a dr. Király Ferencz üres ígére-
teiben.

Van is rá okuk. S a „Debreczen” aka-
ratlanul is igazat ad azoknak, a kik úgy

vélekednek, mint az iparos vezérférfiak. Teg-
napi számában dicsőhymnust zeng Baross mi-
niszternek vasuti politikájáért, közelebbről
a zonatarifa behozataláért, mely Debre-
czen központi s ágát is elősegíti;
— s hatalmas lépést képez Magyarország
külön vármérlélet kivívásához — s nagy
csorbát ejt „Bécsnek birodalmi fontosságán,
Magyarország forgalmi központi ságát, külön-
állóságát oly lényegesen emelte.”

„Es most jusson eszünkbe Bismark ama
mondása: az osztrák magyar monarchia suly-
pontja előbb utóbb Budapest lesz.

Ehhez vagyunk egy nagy lépéssel előbb.”
Igaz; de bizonyára nem az ellenzék
jóvoltából.

Napi hírek.

— Lapunk legközelebbi száma a közbe-
jövő urnap miatt, pénteken jelenik meg.

— A deb. iparegyesületi takaréék és hi-
telintézet (csapó-utcai bank) holnap d. e. 10
órákor tartja meg saját üzleti helyiségében
azt a rendkívüli közgyűlést, mely az any-
nyira szükséges nyilvános zálogház felállítását
ügyében határozni hivatott össze.

— Karczag Vilmos felkéri mindazokat,
kik új beszélykötetere előfizettek, vagy elő-
fizetőkötet gyűjtöttek, hogy a gyűjtő íveket
névire czimezve beküldeni sziveskedjenek,
hogy a nyomtatandó példányok száma felett
tájékozva lehessen.

— A zona-tarifa érvényes lesz az észak-
keleti vasuton is. Mert megállapodás történt,
hogy az északkeleti vasut már jövő hó else-
jétől elfogadja maga vonalára a magyar ál-
lamvasutak minden díjszabását, anélkül hogy
egyedül elvesztené magánvasuti jellegét. A
csatlakozó vonalon sem lesz drágább az uta-
zás, mert a díjszabásnál a két vasut egysé-
gesnek számít; vagyis a zona átmege egyik
vasutvonalról a másikba. Szóval, a magyar
államvasut nem igen fog elszigetelten állani
a zona-tarifával; hatása érezhető már előre
is a többi vasutak készülődésében.

— Tanuló k-restetik a nyomdában.

— Párbaj ügy. Tavaly nagy izgalmat
okozott Nyiregyháza az a halálos végű pár-
baj, melyben Olchváry Pál közigazgatási gya-
kornok, családí viszályok következtében pár-
bajra hivatva rokonát, Hegedűs törv. bíró s
a párbajban agyonlőtte. A törvénytörő Olch-
váryt vád alá helyezte, mit a kir. tábla a
napokban jóváhagyott.

— Olcsó utazás Budapestre. A m. á. v.
helybeli városi menetjegy iroda által f. hó
24-én d. e. 11 óra 49 p. társas kirándulás
rendeztetik Budapestre, mely szerint
II. oszt. 9 f. 40 kr. III. oszt. 6 f. 7
70 kr. b. kerül jövet menet, e kirándulás-
ban részt venni szándékozik már jelentke-
hetnek fent nevezett irodában főpícz Teleky
utca sarkán.

— Ö. T. Benyáts Emil ur 25 forinttal
a debreczeni önkéntes tűzoltó egylet alapító
tagja lett. — Dr. Örvös Lajos ur a deb.
önkéntes tűzoltó egylet zenekara költségeire
1 forintot adott, melyért a zenébizottság kö-
szönetét nyilvánítja. — Fürst Adolf ur az
egyletnek évi 2 f. 20 kr. valamint a zenekarnak
külön évi 2 f. 20 kr. pártoló tagja lett. — Pé-
ter Gábor ur a zenekarnak havi 50 krral
pártoló tagja lett.

Havanna-szivarok. A m. kir. dohány-
jövédéki központi igazgatóság ezennel közhírré
teszi, hogy a valódi havannaszivar különle-
gességek utjonnan kibocsátott árjegyzékében
1—7. tételszámok alatt felsorolt és a „la
Aristocrata” gyárból származó közetköz új-
fajta szivarok, ugymint: Cabinets flor fina
szivar százanként 44 f. 40 kr., négy drbonként
kötegelve 1 f. 78 kr.; Triangulo ares flor fina
szivar százanként 38 f. 40 kr.; hat darabonként
kötegelve 2 f. 31 kr.; Haute Voile flor fina
szivar százanként 37 f. 40 kr., négy darabonként
kötegelve 1 f. 50 kr.; Regalia Britannica fina
flor szivar százanként 36 f. 40 kr., négy drbon-
ként kötegelve 1 f. 46 kr.; Regalia del Prin-
cipe flor fina szivar százanként 21 f. 50 krral,
négy drbonként kötegelve 87 kr.; Rega-
lia Extra flor fina szivar százanként 21 f. 50
krral, négy drbonként kötegelve 88 kr.;
Conehas de regalo flor fina szivar százanként
17 f. 50 krral, négy drbonként kötegelve
72 kr. — f. évi július hó 1-sével az ország
valamennyi különlegességi dohányárulásánál
áruba fognak bocsátatni.

— Köszönetnyilvánítás. Midőn ágost. hit.
evang. egyházunk elhatározta, hogy a Mik-
lós-utczában díszes imaházat épít s iskoláját,
melynek eddig nem volt állandó helye, f. é.
septembertől kezdve ugyanazon telken helyezi
el, a mi csak nagyobb áldozattal volt keresz-
tül vihető: tette ezt nem annyira gyenge
erejére támaszkodva, mint inkább hveink s
a város áldozatkész közönségének támogatá-
sában bízva, mely a közművelődést előmozdító
célokért mindig lelkesülési tud. Reményében
nem is csalatkozott. Gazdag és szegény egy-
gyaránt meghozta áldozatát az Ur oltárára,
híven Pál apostol intéséhez (Gal. 6. 2.).
„Egymás terhet hordozzatok s egy töltsetek
be a Krisztus törvényét.” Kedves kötelessé-
gemnek ismerem azért az egyház nevében
köszönetet mondani a nekünk nyújtott segé-
lyért és adományokért azon hó kívánattal:
Legyen az Ur áldása az adakozókon és az
adományon! — Az említett cséla adakoztak:
Wesztér István 100 f. Szepessy Gusztáv
100 f. Osterlamm Ernő 100 f. Sziuka
István 50 f. Schäfer Nándorné 50 f. Os-
terlamm Ernő 50 f. Özv. Hegyi Mihályné

Korona forrás legtisztább és legolesőbb égvényes savanyuviz raktára Debreczen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep áru csarnoka ajánl

friss töltésű korona forrás és egyéb ásványvizeket, mindennemű

fűszer árukat, tisztán kezelt vörös és fehér gyógyborokat, oliva és ásványgép olajat, vaselint, legjobb minőségű

koosi kenőcsöt jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet debreczeni fióktelep áru csarnoka. Nagyváradi-utca, megyeház mellett.

Korona forrás legtisztább és legolesőbb égvényes savanyuviz raktára Debreczen és vidékére.

Korona forrás legtisztább és legolesőbb égvényes savanyuviz raktára Debreczen és vidékére.

Mindenféle fajta

ablak- és ajtó-redőnyök

(Fa Jalousien, Patent Fa-Rouleaux)

jutányosan megrendelhetők

ifj. Gyúrky Sándor

(előbb SCHVARTZ MÁTÉ)

papírkereskedésében

(Csanak-ház).

Korona forrás legtisztább és legolesőbb égvényes savanyuviz raktára Debreczen és vidékére.

Hazánk legkitünőbb savanyuvize a

MOHAI

STEFANIA

forrás

Tiszta, igen szénsavdús, kellemes ízű és olcsó.

Borral vegyítve a pezsgőhöz hasonló italt szolgáltat

Elismert kitűnő gyógyhatással bír a lélegzési, emésztési- és vizeletszervek hurutos bántalmainál, a gyermekek görvély- és angol kórjánál.

KAPHATÓ:

Csanak József és Szabó Zsigmondnál.

Kiadó

Nádudvaron egy régebbi idő óta fenálló

üzlethelyiség

a hozzátartozó

tágas lakosztályllyal együtt.

Az üzlethelyiség alkalmas állványokkal vegyes kereskedéshez is fel van szerelve.

Átvehető minden órán.

Értekezhetni Bárány Mór tulajdonossal Nádudvaron.

Megszabadultam

a terhes szeplőktől,

Bergmann liliom tej-szappana napontai használata által.

Kapható: egy darab 45 kr. Dr. Roth-schnek V. Emil gyógyszerárában (Telefon özszerkötés.)

GYÖRI IGNÁCZ Debreczen, főtér, a „BIKA” szállodával szemben.

Ajánl nagyválasztékban és jutányos árak mellett

Női férfi és gyermek fehérneműeket, vászon asztal terítők, kávé és (desszert) esemeg garniturok, asztalfutó, közép-védők, tálcza, kendők és disztörölők készzen, kezdve és előjegyezve, nagy raktár a legjobb minőségű

kötő, himző és horgolópamutok, selymek és mindennemű rövidárak és szabó kellékekben.

Menyasszonyi

KOSZORÚK és **FÁTYOLOK.**

Cspke és csipke-függönyök, szallag, rüsch, bodrok, valódi francia szabású

vállfűzők, czérna, selyem és glacc keztyűk, legújabb női trico derakak és blusok, **fiu és leány ruhácskák,** trikó, terno, D'lain és foulból, női és gyermek diszkötények és ruhavédők.

Férfi, női és gyermek harisnyák.

Mindennemű gyermek kelengyék és keresztelő készletek.

GYÖRI IGNÁCZ Debreczen, főtér, a „BIKA” szállodával szemben.

A „Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezetének”-nek debreczeni fióktelepe,

a bizottság f. hó 16-án hozott egyhangu határozata folytán felmerült s fióktelepiünket közelről érdeklő ügyek elintézése céljából

folyó Junius hó 23-án,

deután 3 órakor, a csizmadia társulat áru csarnokában (Csizmadia szín)

rendkívüli közgyűlést tartand.

Felkéretnek a fióktelep t. tagjai, miszerint ezen közgyűlésen, tekintettel az ügy fontosságára, mennél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Debreczen, 1889. Junius 17-én.

A fióktelep bizottsága.

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődéje

BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánok részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK felszerelésére

szagmentes őrsekek felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árajlapok, és részletes költségtervezetek kíváncsra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFOLDI SZIVATTYU GYÁR.

Debreczen, 1889. Nyomatott a „Debreczeni Ellenőr,” könyvnyomdájában Széchényi-utca SIMON-ház